

Autoportret

Brčić, Adrijana

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:267263>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija Likovnih Umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

ADRIJANA BRČIĆ

ZAVRŠNI RAD

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Zagreb, 2022./2023.

Kolegiji: Slikarstvo, Kiparstvo, Grafika

Mentori/ce iz glavnih umjetničkih predmeta:

Izv. prof. dr . art: Snježana Ban

Izv. Prof. Dr. Art.: Igor Čabraja

Izv. Prof. Art.: Vojin Hraste

Prof. Art.: Vlasta Žanić

AUTOPORTRET

Tijekom studija na Akademiji na slikarskim kolegijima primarno sam se bavila temom autoportreta: od tradicionalnog slikarskog realističnog pristupa do ekspresivnog slikanja autoportreta prema sjećanju, što je rezultiralo mnogim eksperimentima s formom i tehnologijom slikanja. Za moj finalni „Autoportret“ odlučila sam kombinirati elemente supermatizma, ekspresionizma i simboliku boja istočnjačkih kultura kako bi prikazala sebe unutar okvira (ili okova) društva.

Jednoga dana sam u svojoj klasi na Akademiji ugledala plastičan stolac bez jedne noge koji je bio izdvojen od svih ostalih stolaca. Našavši se u istoj situaciji poput stolca (sa ozljeđenom rukom), osjetila sam suosjećanje i odlučila ga popraviti. Rad simbolizira način na koji se suočavam sa vlastitim očekivanjima i novi put „kreativne akcije“ koji sam upoznala kroz ovo iskustvo.

Ono što mi se kod grafičkih tehnika dubokog tiska najviše sviđa je izražajnost linije koju mogu postići na ploči. Za razliku od rezanja linoreza, tehnike dubokog tiska su mi puno bliže pošto emuliraju moje iskustvo crtanja olovkom što mi olakšava gradiranje tonova. U ovoj grafičkoj mapi odlučila sam vizualno prikazati različite emocije u kontekstu ekspresivnih portreta te tretirajući površinu ploče na različite načine, pokušavam dočarati svoje iskustvo tih emocija.

KLJUČNE RIJEČI: Autoportret, supermatizam, Francis Bacon, ekspresionizam, karmin crvena, simbolika boja, očekivanja, portreti, Egon Schiele.

AUTOPORTRET

Tijekom studija na Akademiji na slikarskim kolegijima primarno sam se bavila temom autoportreta: od tradicionalnog slikarskog realističnog pristupa do ekspresivnog slikanja autoportreta prema sjećanju, što je rezultiralo mnogim eksperimentima s formom i tehnologijom slikanja.

Rad, naslovljen „Autoportret“ je započeo eksperimentom s materijalima za slikarsku preparaciju: pomiješala sam drvofiks, vodu i suhe pastele topljive u vodi. Dobivena je gotovo homogena smjesa svijetlo ljubičasto-plave boje, u pojedinim dijelovima lazurna, a drugdje gusta s komadićima pigmenta pastele. Simboliku odabrane boje sam pronašla u istočnjačkim kulturama gdje plava predstavlja ekspresiju, individualizam i bestjelesnu energiju.

Iako me privlačilo da rad zaustavim u fazi figurativnog prikaza, odlučila sam iskoristiti dobiveno znanje o ekspresivnom slikarstvu s najvećim zanimanjem za umjetnika Francisu Bacona. Inspirirana njegovim slikama koje su nastale prema fotografijama iz Drugog svjetskog rata odlučila sam potražiti motive u trenutnim ratnim zbivanjima u svijetu koristeći se simbolikom goruće zgrade. Nakon što sam skicirala zgradu i naznačila plamen, pažnju sam usmjerila na prikaz ciglenog zida. Odlučila sam koristiti ekspresivni pristup u modeliranju cigle, slikajući tehnikom „mokro na mokro“ nanoseći na platno prvo sloj narančasto zemljanih tonova za osnovnu boju i plavu boju za sjene. Potom sam na slici stvorila puknuća u ciglenom zidu mješavinom akrila i drvofiksa, stvarajući efekt „žbuke“ na zidu.

U ovoj fazi slikanja odlučila sam napraviti autoportret. S obzirom na konzistentan eksperimentalni pristup u radu, odlučila sam eksperimentirati s prikazom mog lika i odmaknuti se od uobičajenog figurativnog pristupa autoportretu. Inspiraciju sam pronašla u supermatizmu, apstraktnoj umjetnosti geometrijskih formi baziranoj na „čistoj nadmoći umjetničkog osjećaja“ koja je najbolje mogla izraziti način na koji sam se htjela prikazati u ovom radu- kao slikarica.

Odlučila sam prenijeti mjere svoje glave u prirodnoj veličini u stojećem položaju i označiti ih formom vertikalnog pravokutnika na slici velikih dimenzija 200 x 150 cm.

Inspiraciju za boju pravokutnika pronašla sam u istočnjačkim kulturama gdje crvena predstavlja fizičku energiju i moć uz zapadnjački simbol revolucije, a za pravokutni oblik u vjerovanju da oblici s rubovima predstavljaju muževnu i dominantnu energiju, dok obli oblici poput kruga predstavljaju ženstvenu i submisivnu energiju. Ovaj pravokutnik predstavlja istovremeno moj položaj u društvu, bivajući vizualno „zažbukani“ za cigleni zid mješavinom bijelog akrila i drvofiksa, i moju pobunu protiv tog položaja što je sugerirano već spomenutom simbolikom crvene boje. Drugim riječima, plava i crvena predstavljaju bestjelesnu i fizičku energiju, što u mnogim kulturama simbolizira početak i kraj- moj unutarnji svijet i mene unutar okvira društva.

„Autoportret“, 2023., akril, tempera, drvofigs, ugljen, pastele, 200 x 150 cm

AUTOPORTRET (intervencija gipsom na plastičnoj stolici)

Jednoga dana sam u svojoj klasi na Akademiji ugledala plastičan stolac bez jedne noge koji je bio izdvojen od svih ostalih stolaca. Bio je na putu prema otpadu zbog slomljene noge, navodno se već jednom tamo i našao, ali se je opet iz nekog razloga pojavio u klasi. Čim sam ga ugledala, sjetila sam se jednog starog zapisa kojeg sam pročitala. Riječ je bila o tronošcu, stolcu na tri noge, kojim se služilo tijekom ispita na Akademijama kako bi se, tijekom testiranja studentovog znanja, testirao i njegov karakter. Student je tijekom ispita morao biti potpuno miran kako bi održao ravnotežu na stolcu i istovremeno dokazao svoje znanje. Stabilnost u umu ovisila je o stabilnosti u tijelu. Ova priča me se jako dojmila i inspirirala da kod sebe razvijem istu ravnotežu tijela i uma.

Još jedna slučajnost potaknula je moju empatiju prema "ozlijeđenom" stolcu: ozlijedila sam ruku tijekom crtanja i mjesecima ju nisam mogla micati. Gledajući taj stolac počela sam suosjećati s njim. Na Akademiji je već godinama i jedna nesreća je rezultirala da zamalo ne završi na smetlištu, isto kao što je i mene jedna nesreća mogla odvojiti od crtanja portreta- nečega čemu sam posvetila veliki dio svog mladog života.

Kao svoj završni rad odlučila sam popraviti ovaj stolac unutar svojih mogućnosti. Ne mogu mu podariti novu nogu koja će biti ista kao stara, ali mogu mu pokloniti novi život. Intervenirajući mokrim gipsom na stolcu, modeliram ga tako da prekrivam puknutu površinu stolca i stvaram novu formu na mjestu gdje je nekad bila noga. Ta forma je zaobljena i prati linije stolca, tvoreći batrljak (kao u slučaju kad se čovjeku amputira noga, koža i meso zacijeli te stvori novu formu gdje je nekad bila noga). Naposljetku sam odlučila pobožati gips u karmin crvenu, boju s kojom u slikarstvu naznačujem svoju prisutnost u slici. Karmin crvena u mnogim istočnjačkim kulturama predstavlja snagu, energiju i samu srž života, točnije osnovno egzistencijalno kretanje energija. Također je opisana i kao boja revolucije i rata, a u zapadnoj kulturi je najčešće povezana s ljubavlju čineći je time i bojom srca. U mom kiparskom radu naglašava novodobivenu formu stolca kroz koju teče nova energija i predstavlja njegov novi život. Upravo tako nesavršen predstavlja nesavršenost situacije u kojoj sam se i sama našla te novostečenu unutarnju snagu da nadiđem perfekciju u potrazi za vlastitim iscjeljenjem. Crvena boja je indikator osobne revolucije koja se odvijala tijekom stvaranja ovog rada, bivajući simbol moje umjetničke i mentalne prekretnice.

Ovim radom nadilazim i svoja tipična očekivanja o radu, o strogom imperativu perfekcije koja je istovremeno smrt kreativne energije te potičem vlastiti prosperitet kroz kreativnu akciju. Konstantno eksperimentiranje i rađanje (nenamjernih) grešaka je nužno za daljnji razvoj- u umjetnosti ili životu.

„Autoportret“, 2023., intervencija gipsom na plastičnom stolcu

AUTOPORTRET

Ono što mi se kod grafičkih tehnika dubokog tiska najviše sviđa je izražajnost linije koju mogu postići na ploči. Za razliku od rezanja linoreza, tehnike dubokog tiska su mi puno bliže pošto emuliraju moje iskustvo crtanja olovkom što mi olakšava gradiranje tonova.

U ovoj grafičkoj mapi odlučila sam vizualno prikazati različite emocije u kontekstu ekspresivnih portreta, te tretirajući površinu ploče na različite načine, pokušavam dočarati svoje iskustvo tih emocija.

U centru tih emocija je autoportret, rađen u tehnikama bakropisa i akvatinte, i predstavlja „Čuđenje“. Iglom sam linijski urezala svoj lik na površinu metalne ploče prekrivene bakropisnom osnovom te sam zatim pripremila ploču za akvatintu. Inače se ta ista bakropisna osnova koristi u sljedećem koraku, gdje pokrивamo površinu ploče koju želimo ostaviti najsvjetlijom i potom ju uronimo u kiselinu, ponavljajući proces za daljnje tonove. U ovom procesu sam odlučila malo eksperimentirati i iskoristila sam voštane pastele kao zamjenu, što je rezultiralo u pedantnijim prijelazima i zrnatom teksturom tonova. Namjerno sam stvorila detaljnije prijelaze kako bih postigla realniju sliku nego na ostalim otiscima, s obzirom na to da mi je ta emocija jedna od najpoznatijih.

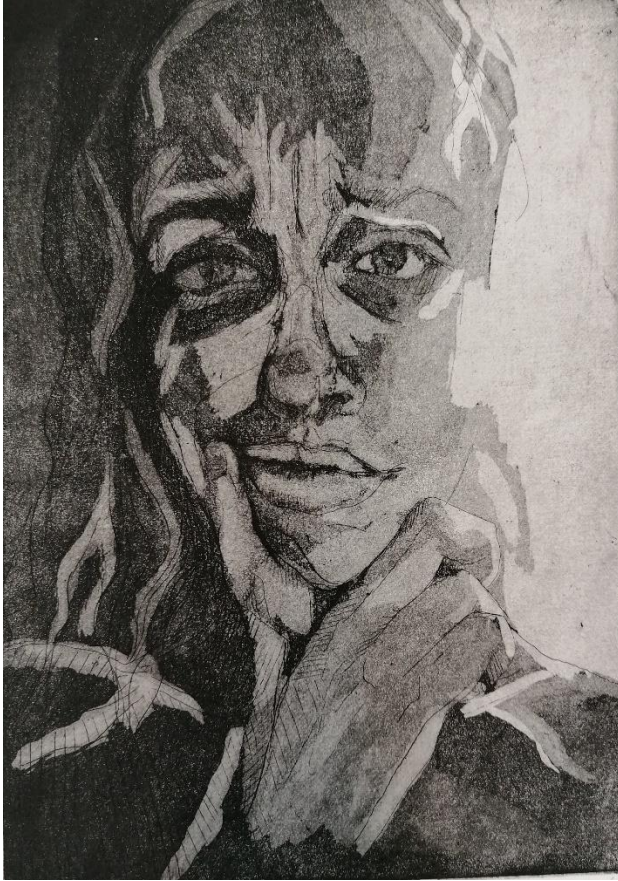
Iduća po redu je „Bijes“, također u tehnici bakropisa i akvatinte, koju predstavlja portret muškarca. Lica zgrčenog u bijesu, izabrala sam muški lik jake konstrukcije lica zbog bolje izražajnosti same emocije. Štoviše koristila sam lik crnca kako bih bolje objasnila da mi je ta emocija „egzotična“. Iako sam često bila okružena ljudima koji su pokazivali bijes, rijetko kad sam ga osjećala pa sam zato koristila stilizirani pristup u oblikovanju portreta. Naposljetku sam pomoću visokog kontrasta, koji je uzrokovao manjak gradacije, htjela izraziti i „manjak“ poznavanja te iste emocije.

Zadnja dva portreta prikazuju „Sreću“ i „Tugu“ u tehnici suhe igle. „Sreću“ predstavlja prijateljica zatvorenih očiju i širokog osmijeha sa zubnim aparatićem koji je prenaplašen linijskim potezima, izražavajući vizualni prikaz te emocije. S druge strane, „Tuga“ također sadrži prenaplašena usta, ali umrštećem izrazu s većom količinom tamnih površina i linija- odabrala sam dijete, da naglasim ekstrem te emocije u mom iskustvu, pošto su djeca povezana s emotivnom čistoćom i iskrenošću. Za „Sreću“ sam odabrala mladu prijateljicu kako bih bolje dočarala emociju sreće, koja je najdublja u komunikaciji s voljenima.

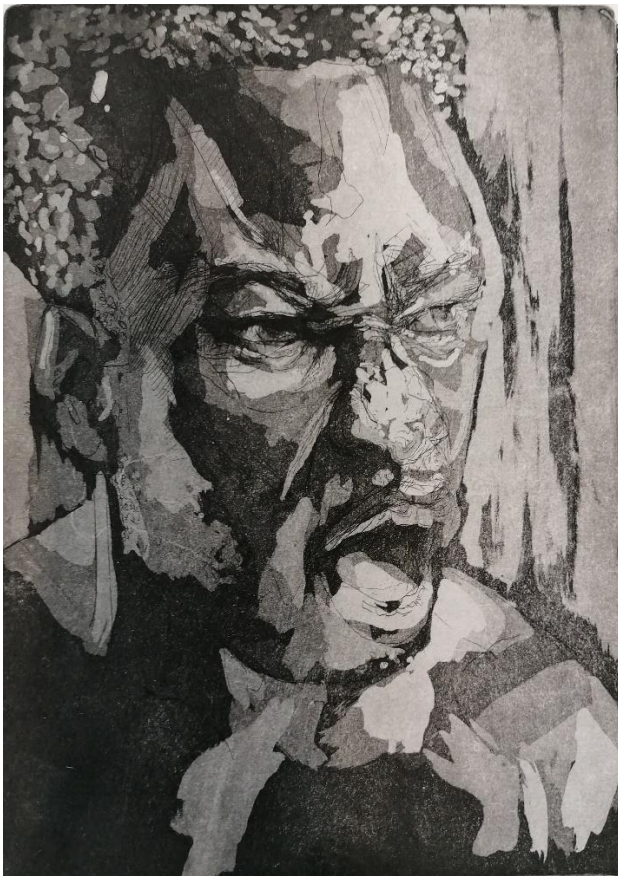
Stvarajući ove portrete, bila sam primarno inspirirana autoportretima Egon Schielea, koji u svom radu uspijeva postići gotovo karikaturalni prikaz lika ekspresivnim potezima kista.

Sve ove emocije su normalan dio ljudskog iskustva i ovime sam htjela jasnije izraziti što ja osjećam, u nadi da će drugi htjeti učiniti isto. Okolina nam često ograničava emotivno izražavanje, ali smatram da u tom istom izražavanju postoji nova mogućnost koja će rezultirati u boljim međuljudskim odnosima i povišenom razinom empatije u društvu.

“Autoportret“, 2021., bakropis i akvatinta

“Bijes“, 2021., bakropis i akvatinta

“Tuga”, 2021., suha igla

“Sreća”, 2021., suha igla